

Senioren hechten veel belang aan een sterk sociaal netwerk. © pn

Acht op de tien ondervraagden zijn eigenaar van een woning. © pn

HUN VEL?

Brussel een ouderenbehoefteonderzoek. Meer dan 35.000 zestigplussers in heel Vlaanderen werden bevraagd over thema's als huisvesting, mobiliteit, vrije tijd, onveiligheid en gezondheid.

Aan het onderzoek, dat in juni werd afgerond, namen 75 gemeenten deel. De

cijfers staan verzameld in het boek *Schaakmat of aan zet?*, dat is uitgegeven bij Vanden Broele. *De Standaard* geeft een overzicht van de belangrijkste resultaten in drie domeinen: wonen, buurt en mobiliteit; gezondheid, zorg en hulpverlening; welbevinden. **Yves Delepeleire en Sofie Verhelst**

Nico De Witte. © mvn

Gevraagd op welke personen de Vlaamse senioren een beroep kunnen doen voor hulp als ze zorgbehoevend worden, staan de partner en dochter met stip bovenaan. Opvallend is dat de senioren zeggen meer hulp te kunnen krijgen van hun burens dan van hun schoondochter of schoonzoon, of van vrienden en kennissen.

Dat wijst volgens de onderzoekers op het belang dat senioren aan een sterk sociaal netwerk in hun directe woonomgeving hechten. Een tot twee procent van de senioren

geeft aan dat ze op niemand kunnen rekenen mochten ze hulp nodig hebben. Dat is vooral zo in Antwerpen en West-Vlaanderen.

Professionele hulp roepen senioren vooral in om bij het huishouden te helpen. Daarna volgen persoonlijke verplaatsingen en persoonlijke verzorging.

Opvallend is dat de Limburgse senioren meer dan anderen hulp in het huishouden nodig hebben. Nochtans is de interne vergrijzing (het aantal tachtigers ten opzichte van het aantal zestigers) groter in West- en Oost-Vlaanderen. Hebben die senioren niet meer hulp nodig? 'Een verklaring voor dit fenomeen ligt in het netwerk van rusthuizen, dat veel groter is in West- en Oost-Vlaanderen dan in Limburg. Daar blijven senioren, willens nillens, langer thuis wonen. Maar of dat een positief verhaal is, is een andere vraag', zegt De Witte.

Over het algemeen zijn de senioren in Vlaanderen wel tevreden over de hulp die ze krijgen, al klagen ze over het prijskaartje dat daaraan verbonden is. Vooral in West-Vlaanderen klinkt die klacht luid. Een op de drie senioren moet er rondkomen met een inkomen van minder dan duizend euro per maand. Ook het tekort aan hulp en het feit dat hulp niet altijd onmiddellijk oproepbaar is, zijn frequente klachten.

nu al met een groot tekort aan personeel. En het is een dure aangelegenheid. Ook dat baart me zorgen. Bejaarden kunnen met hun pensioentje een rusthuis vaak niet betalen. Mijn vrouw verblijft in een rusthuis, en daarvoor betalen we maandelijks een kleine 3.000 euro per maand. Dat is niet weinig.'

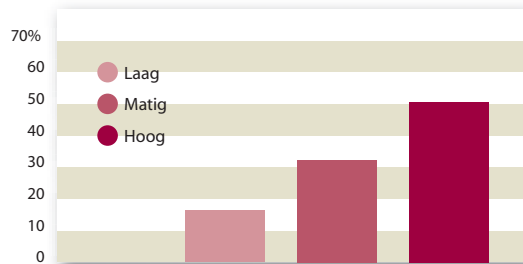
'Gelukkig heb ik nog niet te kampen met ernstige fysieke beperkingen, het rusthuis kan dus nog wel even wachten. Als er toch iets gebeurt, kan ik vooral op mijn buurman rekenen. Maar dat is alleen in noodgevallen. Ik verwacht niet dat hij elke dag komt controleren of alles goed met me gaat.'

'Ook van mijn kinderen kan ik geen dagelijks bezoek verwachten. Daarvoor wonen zij te veraf. Voorts kan ik terecht bij vrienden. Gelukkig heb ik veel sociale contacten. Over mijn gezondheid ben ik tevreden. Ongevallen of een ernstige val heb ik nog niet meegemaakt, op een kleine val met de fiets na. Mijn vrouw daarentegen is wel al meer gevallen. Dan zit ze onder de blauwe plekken. Dat is een probleem waar veel bejaarden mee geconfronteerd worden.'

Tv maakt senior banger, krant niet

Een op de vijf senioren is eenzaam, ruim de helft voelt zich onveilig.

Onveiligheidsgevoel bij 60-plussers

BRUSSEL | Over het algemeen mogen we stellen dat de senioren in Vlaanderen zich goed in hun vel voelen. 72 procent voelt zich helemaal niet ongelukkig of depressief. 71 procent geeft aan zijn zelfvertrouwen niet te verliezen, en meer dan 70 procent zegt zich niet vaak te vervelen. Dat komt in hoofdzaak door het goed uitgebouwde sociaal netwerk van de senioren.

Meer dan negen op de tien senioren zijn tevreden over de contacten met hun partner. Ook over het contact met de kleinkinderen tonen zeven op de tien zich tevreden.

Toch voelt ook 18 procent van de Vlaamse senioren zich ernstig eenzaam, vooral in Antwerpen en Oost-Vlaanderen. Volgens de onderzoekers is eenzaamheid een reëel probleem en een enorme uitdaging. Meer investeren in het verenigingsleven kan hierbij helpen.

Liesbeth De Donder. © mvn

Erger is het gesteld met het onveiligheidsgevoel van de senioren. Dat ligt zeer hoog. Een kwart zegt nog weinig buiten te komen uit angst om beroofd te worden, vooral in Oost-Vlaanderen en Vlaams-Brabant. De helft vindt het te onveilig om op straat te komen. Over de hele lijn voelen senioren in Oost-Vlaanderen zich het meest onveilig (56,5 procent), in Limburg het minst (46,5 procent).

'Het idee van de onveilige stad en het veilige platteland strookt niet met de waarheid', zegt Liesbeth De Donder, die over het thema doctoreert aan de Vrije Universiteit Brussel. 'Uit onze bevraging blijkt dat de senioren in Temse, Menen en Dilbeek zich het onveiligst voelen. Dat zijn niet bepaald centrumsteden, waar de criminaliteit hoger ligt dan in andere gemeenten', aldus Dedonder.

Volgens haar heeft het onveiligheidsgevoel van de senioren niets met de werkelijke criminaliteit te maken. 'We zien dat het onveiligheidsgevoel bij senioren het hoogst is, in tegenstelling tot andere leeftijdsgroepen, maar dat zij minder vaak het slachtoffer zijn van criminaliteit. Dat toont aan dat het onveiligheidsgevoel een subjectief gevoel is, waarbij verschillende factoren een rol spelen.'

Voor Temse wijst De Donder naar het nakende verdwijnen van Doel en de scheepswerven. 'De mensen weten niet wat er met hen zal gebeuren. Ze zijn sociaal kwetsbaarder, voelen zich onzekerder en daardoor ook onveiliger.'

Ook de media spelen een belangrijke rol. Hoe meer de senioren zich opsluiten en alleen nog televisie kijken, hoe banger ze worden. Wie dagelijks de krant leest, heeft minder onveiligheidsgevoelens. 'Beeld heeft een veel grotere impact, terwijl de krant meer kan nuanceren.'

EDITH DE SMET

Veel bejaarden voelen zich op straat en zelfs thuis niet veilig. Ook hun sociale contacten zijn niet altijd even uitgebreid, met eenzaamheid tot gevolg. Maar dat geldt niet voor de 81-jarige Edith De Smet.

'Ik voel me veiliger dan mijn leeftijdsgenoten'

'Ik woon in Melsbroek, een deelgemeente van Steenokkerzeel. Het is een gezellige plaats en ik voel me er niet onveilig, noch thuis noch op straat.'

'Ook buiten mijn eigen gemeente voel ik me niet snel bedreigd. Ooit heb ik de bus gemist in Brussel. Samen met een jongere dame wachtte ik op de volgende. Ik vroeg haar of ze zich onveilig voelde. Ze zei van niet, maar ze was toch blij dat ze daar niet alleen zat.'

'Veel vrienden van dezelfde leeftijd zijn wel bang. Het zijn alleenstaanden die vaak alleen thuis zitten. Ze kijken televisie en durven 's avonds niet meer buiten komen, naar aanleiding van alles wat ze via het beeldscherm vernomen hebben. Ik denk wel dat media een grote impact hebben, vooral op minder stabiele en eenzame mensen. Ik lees dagelijks de krant en volg het nieuws. Eenzame mensen zullen wellicht sneller bang zijn, omdat ze het huis niet uitkomen en niet geconfronteerd worden met de werkelijkheid.'

'Ook een inbraak in de buurt is niet snel vergeten. Zelf heb ik een breed vriendennetwerk, mijn vriendinnen geven me raad. Dat heb ik nodig, want ik blaak niet van zelfvertrouwen.'

'Dat betekent niet dat ik me vaak slecht voel. Depressief ben ik nog nooit geweest. Ik heb wel al wat verdriet te verwerken gekregen met de dood van mijn man. Sindsdien komt de eenzaamheid wel eens bovendien. Gelukkig heb ik veel vrienden op wie ik kan rekenen. Elk week gaan we samen petanque spelen.'